

آیین نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی بین المللی منابع دیجیتالی دانشگاه علوم پزشکی بم

مقدمه:

امروزه به یمن رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات، از قبیل شبکه های بین المللی اطلاع رسانی و شبکه اجتماعی، محصول افکار، عقاید، آرا، مطالعات و هنر پدیدآورندگان با سرعت بسیاری دست به دست می شود. با ظهور این فناوری ها، دسترسی افراد به نتایج مطالعات در کوتاه ترین زمان و در وسیع ترین مقیاس ممکن، فراهم شده است. در چنین جهانی، دامنه حقوق مادی و معنوی مؤلف از مرزهای محدود کشورها فراتر رفته و ابعاد جهانی یافته است. در نتیجه، حمایت از مالکیت فکری و حق مؤلف در سطح بین المللی ضروری می نماید. سهولت در استفاده از اطلاعات کتابخانه، صرفه جوئی در وقت، کاهش فضای نگهداری منابع، تسهیل در امر پاسخ گوئی به نیازهای اطلاعاتی کاربران و حمل و نقل سریع و به صرفه اطلاعات از جمله دلایل به وجود آمدن کتابخانه های دیجیتال در عصر نوین است. منابع دیجیتالی شامل اطلاعاتی است که در پایگاههای اطلاعاتی الکترونیکی با حجم بسیار زیاد وجود داشته و در قالبهای چندرسانه‌ای، منابع شنیداری، ویدئو، عکس، متون نوشتاری و انواع مختلفی از مواد اطلاعاتی قابل دسترس است. توسعه و نفوذ بسیار زیاد این منابع در عرصه پژوهشهای علمی، به ایجاد کتابخانههای دیجیتالی منجر شده است. دیجیتالی شدن منابع اطلاعاتی صرف نظر از تمامی فوایدی که هم برای کاربران اطلاعات و هم برای کتابداران به همراه دارد، باعث به وجود آمدن سوء استفاده از اطلاعات نیز شده است که قابل چشم پوشی نخواهد بود. بیتوجهی به حقوق معنوی صاحبان آثار دیجیتالی، زیانهای قابل ملاحظه‌ای به مولفان و در نهایت به جامعه وارد میسازد. باید اظهار داشت که حمایت از حقوق پدیدآورندگان منابع دیجیتالی، در واقع سبب رشد، توسعه و گسترش فرهنگ دیجیتالی در جامعه میشود. در واقع باید تعادلی بین دستیابی عمومی به اطلاعات و انگیزه های اقتصادی برای صاحبان و ناشران اطلاعات به وجود آید. استفاده از قانون حق مؤلف در محیط مجازی باعث می شود تا هم منافع حاصل از دیجیتالی کردن اطلاعات به قوت خود باقی بماند و هم ناشران و مولفان در این میان متضرر نشوند و حقوق مادی و معنوی این افراد محفوظ باقی بماند. با توجه به تصویب قانون حق مؤلف اما باز هم شاهد عدم توجه کافی به این مساله در بسیاری از جوامع هستیم به خصوص در زمینه آثار دیجیتال این امر بسیار مشاهده می شود و کنترل و حفاظت منابع دیجیتالی به مراتب بسیار مشکل تر از منابع چاپی است که روند این امر زیان قابل توجهی را به جوامع وارد می آورد و آن ها را از پیشرفت هایی که بعد از این تکنولوژی وارد بازار خواهد شد باز خواهد داشت.

حقوق مالکیت معنوی منابع دیجیتال بین المللی

در دوران دیجیتال، حقوق مالکیت معنوی حقوق بشر تحت ماده ۱ پروتکل اول کنوانسیون اروپایی حقوق بشر قرار گرفته است. دارایی فکری یک ارزش فرهنگی مهم جهانی و دارایی اقتصادی است و کم رنگ شدن حقوق مالکیت معنوی تاثیر منفی بر همه مردم دنیا دارد.

طبق ماده ۱۰ کنوانسیون جرایم سایبری، کشورهای عضو باید اقدامات قانونی را برای ایجاد نقض حقوق مالکیت معنوی به عنوان جرایم جنایی تحت قوانین داخلی اعمال کنند.

لازم است توجه ویژه ای به اپراتورهای شبکه های اجتماعی و سیستم عامل های مبتنی بر اینترنت با محتوای تولید شده توسط کاربر باشد که از محتوای غیرقانونی ارسال شده در سایت هایشان سود می برد. حقوق مالکیت معنوی باید مورد احترام قرار گیرد. نویسندگان آثار خلاق باید حق استفاده از پتانسیل اینترنت را داشته باشند. اغلب مزایای اصلی از انتشار آثار در اینترنت به چندین شرکت بزرگ اینترنتی متصل می شود، در حالی که نویسندگان، هنرمندان و سایر صاحبان حقوق دیگر درآمد خود را از دست می دهند بدین منظور آیین نامه و ضوابط رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی بین المللی منابع دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی کرمان، در راستای تحقق یکی از وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر "فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت فکری"، پایبندی به ساختارهای اجرایی لازم برای طراحی و استقرار کامل نظام حقوق مالکیت فکری در سطح ملی و همسویی آن با نظام های بین المللی، تشریح حمایت از ایجاد دارایی های فکری و رعایت حقوق مولفین توسط کاربران تدوین و در تاریخ ۲ / ۷ / ۱۳۹۷ در شورای پژوهشی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بم به تصویب رسیده است و ابعاد مختلف این آیین نامه به شرح ذیل می باشد:

اصول کلی

۱- این آیین نامه و ضوابط بر تمام افراد شاغل در دانشگاه (اعم از اعضای هیأت علمی، دانشجویان، کارشناسان و ...) و به طور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات دانشگاه در راستای انجام فعالیت تحقیقاتی در طی زمان معینی که با دانشگاه- همکاری دارد) استفاده نمایند، حاکم می باشد.

۲- دسترسی به بخش کتابخانه الکترونیک دانشگاه از طریق سایت دانشگاه به آدرس www.mubam.ac.ir - لینک کتابخانه الکترونیک و یا آدرس مستقیم www.diglib.mubam.ac.ir می باشد.

۳- امکان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه دیجیتال دانشگاه در محیط IP - آدرس های دانشگاه برای تمامی کاربران از طریق نام

- کاربری و رمز عبور و در خارج از IP آدرس های دانشگاه با استفاده از سیستم VPN دانشگاه امکان پذیر می باشد (ضمناً کانکشن VPN و راهنمای استفاده از سیستم VPN دانشگاه در سایت کتابخانه الکترونیک دانشگاه موجود می باشد.)
- ۴- اعضاء هیات علمی ، دانشجویان، پژوهشگران و کارشناسان و کارکنان دانشگاه با مراجعه به مرکز رایانه واحد آموزشی خود نام- کاربری و رمز عبور اینترنت دریافت نمایند.
- ۵- استفاده غیر مجاز از نام کاربری و کلمه عبور به هر نحوی خارج از ضوابط تعیین شده از سوی مرکز رایانه و فناوری دانشگاه غیر- قانونی می باشد.
- ۶- استفاده از منابع اطلاعاتی توسط کاربران دانشگاه به منظور دانلود مقالات و سایر منابع، فقط به شکل موردی مجاز بوده و- بدیهی است از دانلود پی در پی منابع مطلقاً خودداری فرمایید.
- ۷- استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه دیجیتال برای تامین نیازهای تحقیقاتی ، آموزشی کاربران دانشگاه علوم پزشکی بهم می- باشد. استفاده تجاری از منابع فوق ممنوع می باشد.